Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI Ч. 31. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЛЮТОГО 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 15, 1985 No. 31. VOL. XCI

Американський журнал віднотовує появу книжки про голод

Кеймбридж, Масс. (ФК-У). — Відомий американський журнал, що спеціялізується в поміщуванні рецензій та довідок про нові книжки, „Паблішерс Віклі", помістив 25-го січня ц.р. інформацію про книжку Мирона Долота „Катування голодом: прихований голокост". Книжку видає В.В. Нортон в ціні 16.95 долярів. Вона появиться в перших днях квітня ц.р.

Журнал „Паблішерс Віклі" виходить в Ню Йорку багатотисячним тиражем. Його читають видавці, власники книгарень, редактори, бібліотеракі, кореспонденти часописів.

У довідці „Паблішерс Віклі" написано: „...в 1929 році совєтський вождь Й. Сталін почав жорстоку колективізацію сільського господарства в Україні. Долот, будучи ще молодим хлопцем, розповідає про події, які він пережив в малому українському селі, перебуваючи там зі своєю мамою і двома братами. Після дворічної кампанії терору і пропаганди, селян силою загнали до колгоспів. А тоді, коли вже одну третину з них заслали (на північ), або зліквідували і як вже усі харчі були сконфісковані, селяни клопітливо боролись, щоб заховати будь-яку їжу, та щоб пережити безперервні домагання уряду доставляти йому зерно. В страшній розповіді щораз жорстокішого терору, Долот згадує, що діялось: смерть голодуючих, голод, нелюдяність партійців, таємної поліції, майже цілковите знищення його села. Автор цього застрашуючого, важливого спогаду є тепер учителем у Каліфорнії."Спогади М.Долота це перша книжка про голод, що її видає американське видавництво. Розголос в „Паблішерс Віклі" про її появу надзвичайно корисний, це матиме позитивний вплив на розпродаж книжки серед американського довкілля і запевнить їй ширше коло читачів.

В Торонто заслухали доповідь про спорт і політику

Торонто (ОБС). — В п'ятницю, 25-го січня, тут в Інституті св. Володимира відбулася цікава зустріч з редактором „Смолоскипу" з Балтимору Осипом Зінкевичем.

Зустріч зорганізувало СТ „Україна". Імпрезу відкрив голова товариства Володимир Ігнатович. Він попросив до головного столу присутнього голову КУК інж. Ярослава Соколика, а тоді представив доповідача, акредитованого журналіста на останній Олімпіяді та інших міжнародних спортових змаганнях. Тема доповіді була „Спорт і політика".

О. Зінкевич розказав про групу „Смолоскип", яка домагається від Міжнародного Олімпійського Комітету (МОК), щоб українці брали участь в Олімпіяді як самостійна дружина. О. Зінкевич каже, що згідно зі статутом МОК, Україна може і повинна сама себе заступати. Після статуту кожна держава, колонія і територія мають право на свою репрезентацію в МОК та на Олімпіяді. Доповідач підкреслив, що це змагання за належне право зовсім не має політичного характеру.

Одною з причин, чому Москва не хоче погодитися на самостійну українську групу є факт, що українські атлети є найбільш продуктивні (число медалів на кількість атлетів) у світі. На 100 українських атлетів, які беруть участь в Олімпіяді,87 атлетів здобуває медалі. На 100 росіян тільки 49 здобуває медалі. З другого боку — на мільйон населення в Росії — 10,7 атлетів іде на Олімпіяду. На мільйон населення в Україні тільки 6,5 атлетів іде на Олімпіяду. Це доказує, що хоч Україна має знамениті осяги, Москва волі́є висилати на Олімпіяди росіян. О. Зінкевич ствердив, що в спорті в СССР панує дискримінація і колоніялізм.

Прелеґент говорив також про передчасну смерть багатьох медалістів Олімпіяд в СССР. Причиною є вживання різних хемічних „підсилювачів", як і психологічне експериментування в часі тренінґів. Подібним, він сказав, є доливання своєї або чужої крови, експеримент, який недавно робили наколесники в Америці. Світ на це мусить якнайскорше звернути увагу, бо незабаром змагуни стануть роботами, яких сила та витривалість у змаганнях залежатиме від хемікалій.

По цікавій удокументованій доповіді були запити і дискусія.

Ред. О. Зінкевич також підготовив виставку матеріялів, які видав „Смолоскип", як і виставив вирізки з чужої преси про працю та домагання „Смолоскипу".

Документи Ґромика заперечують ревеляції Шевченка

Ню Йорк. — Не зважаючи на твердження совєтського втікача Аркадія Шевченка, начебто Андрей Ґромико, совєтський міністер закордонних справ, не є прихильником експансивної політики СССР в Центральній Америці, американські спеціялісти не вірять в це.

Відомий спеціяліст у совєтських справах, проф. Алберт Л. Вікс, написав в „Ню Йорк Сити Трібюн" з 11-го лютого ц.р., що існують документи совєтського уряду, які вповні підтверджують факти, що Ґромико говорив і писав, що Москва „піддержує революційний експансіонізм в Латинській Америці і в Караїбському басейні".

Цей документ, згідно з „Білою книгою", яку Пентаґон плянує опублікувати в скорому часі, захопили американці в 1983 році під час інвазії Ґренади.

Ґромико також мав писати в одному з офіційних совєтських документів, що „вся полуднева полоса є кип'ячим котлом" для „революції совєтського типу". Він також писав, що Куба і Нікараґуа є „живими прикладами для країн в тій частині світу".

Це, як пише автор, суперечить тому, що Шевченко пише про нібито „незацікавлення" Ґромика в совєтському експансіонізмі в Третьому світі.

Проф. Вікс твердить, що виїмки з книжки Шевченка, яка під наголовком „Зриваючи з Москвою" має появитися при кінці цього місяця, є дуже подібні до сенсаційної книжки з-перед кількох років під наголовком „Хрущов пам'ятає".

Як відомо, рукопис книжки Хрущова передав американському видавцеві Віталій Люїс, відомий на Заході як „Віктор Люїс", який має бути посередником поміж КҐБ і західніми видавцями (він є совєтським громадянином і постійно мешкає в Лондоні).

Ряд визначних західніх спеціялістів в совєтських справах висловили скептичні погляди щодо „авторства" Хрущова, підтверджуючи, що остаточний манускрипт книжки Хрущова був редаґований КҐБ.

Хоча проф. Вікс не пише одверто про це чи писання Шевченка є дійсно його самого, він теж не робить будь- яких натяків на те, чи подібний процес переходила також книжка Шевченка. Але його порівняння з рукописом Хрущова кидає певний сумнів на книжку Шевченка.

Український Мистецький Центр плянує весняну програму

Лос Анджелес. — Український Мистецький Центр у Лос Анджелесі під проводом свого директора Дарії Чайківської інформує, що вже заплянювано весняну програму від 24-го лютого до 12-го травня ц.р. посвячену українській писанці.

В тому часі відбудуться чотири курси писання писанок, виставка українських писанок від Квітної Неділі, 31-го березня до Дня Матері, 12-го травня, покази фільму Славка Новицького „Писанка", конкурс на найкраще намальовану на курсах писанку та показ традиційного українського великоднього печива, зокрема пасок та бабок.

Курси писання писанок, які є відкриті для публіки, буде вести вже п'ятий рік підряд відома писанкарка Зеновія Вжесневська.

Український Мистецький Центр влаштовує цю свою програму під кличем привіту чотирьом порам року і тому на курсах писанкарства різні символи пір року будуть окремо наголошені. Курси будуть відбуватися в суботи і неділі і коштують для дітей 12 дол., а для дорослих 15 дол.

А. Мадай готує виставку своїх нових творів

Філядельфія. — Андрій Мадай, відомий широко український графік, буде мати в часі від 24-го лютого до 31-го березня ц.р. виставку своїх творів у католицькому Кабріні коледжі, що знаходиться на передмісті Філядельфії у місцевості Реднор, Па.

А. Мадай, який закінчив Академію мистецтва у Філядельфії та студіював відтак у Римі, зокрема вивчаючи традиційну техніку іконопису, мав свої виставки по різних містах ЗСА і Канади, як також Европи, а тепер працює над іконостасом в церкві Благовіщення в Мелровз Парку, Па.

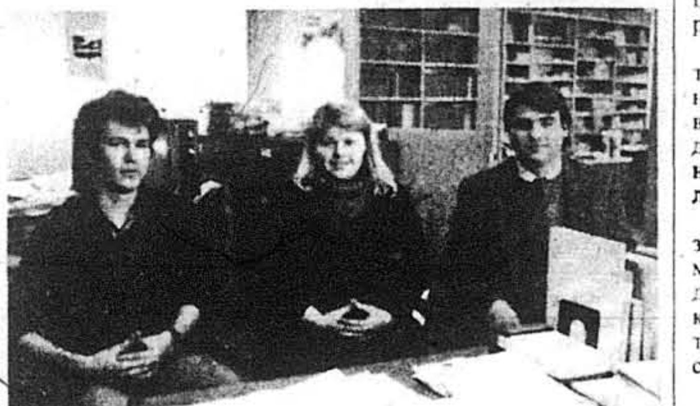
А. Мадай „Умиленність" (1982)

Львину частину його творчости становлять однак дереворізи та лінорити і вони, як також ікони, будуть виставлені на плянованій виставці в Кабріні коледжі.

Виставку влаштовують за ініціятивою проф. Гомера Джансона, що викладає мистецтво в Мистецькій академії у Філядельфії та добре знає А. Мадая як свого колишнього учня.

ТУСМ підготовляє акцію в обороні Ю. Шухевича

Джерзі Сити. — Редакцію „Свободи" відвідали представники Крайової управи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського в особах голови Петра Шміґеля та членів Стефанії Грицковян і Михайла Галатина, щоб поінформувати про широко закроєну акцію в обороні Юрія Шухевича, яку вони плянують на місяць березень, коли припадає також 35-та річниця від геройської смерти командира військ УПА генерал-хорунжого Тараса Чупринки-Романа Шухевича.

Члени Управи ТУСМ в редакції „Свободи" (зліва): М. Галатин, С. Грицковян і П. Шміґель.

Управа ТУСМ виготовила інформаційні листки для висилки всім членам Сенату та Палати Репрезентантів із закликом стати на оборону Ю. Шухевича, що як син головнокомандуючого УПА карається в совєтських тюрмах та концтаборах від 15 року життя і в наслідок того втратив своє здоров'я і свій зір. Управа ТУСМ закликає всіх своїх членів, як теж членів інших українських молодечих організацій висилати від себе особисто телеграми-мейлґрами до своїх сенаторів та членів Палати Репрезентантів, як також безпосередньо до президента Роналда Реґена з проханням станути на захист Ю. Шухевича.

Рівночасно просять писати також безпосередньо до Ю. Шухевича на адресу: Шухевич - Березинський Юрій, Томська область, Шингарський район, п/о Оськіно, інтернат „Лісная дача", УССР, з привітаннями з приводу його дня народження, що припадає на 28-го березня.

На п'ятницю, 29-го березня ц.р. Управа ТУСМ плянує у Вашінґтоні перевести демонстрацію в обороні Ю. Шухевича та закликає своїх членів, як також інших членів українських молодечих організацій, взяти в тій демонстрації участь. Кому не є можливо в цей день поїхати до Вашінґтону, цілий місяць березень є призначений на те, щоб відвідувати своїх репрезентантів у Вашінґтоні та інформувати їх про справу Шухевича. Управа ТУСМ сподіється в цій акції широкої піддержки.

ЖЕРТВИ РОЗСТРІЛІВ

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук влаштовує другу з черги конференцію під моттом: „Жертви кіровських розстрілів 1934". У програмі: Вадим Павловський — „Післякіровські 'білоґвардійці' ". Клавдія Сапоровська-Буревій — „Спогади про Костя Буревія та його оточення". Галина Плужник — „Моя остання зустріч з Григорієм Косинкою". Григорій Костюк — „Спогад про Василя Мисика". Конференція відбудеться в неділю, 17-го лютого ц.р., о год. 2-ій полудні в Будинку Академії при 206 Захід 100-та вулиця.

БЕЛЬГІЯ І БРИТАНІЯ ВИШКОЛЮВАТИМУТЬ САЛЬВАДОРСЬКИХ СТАРШИН

Сан Сальвадор. — Пресове агентство Ройтерса інформує з Ель Сальвадору, на підставі тамошніх урядових джерел, що уряди Бельгії і Великобританії погодилися прийняти до своїх сташинських академій певне число сальвадорських кадетів для вишколу. Ходять також чутки, що уряд президента Хозе Наполеона Дуарте формально звернеться з проханням також до ізраїльського уряду у цій самій справі, знаючи, що ізраїльське військове командування має великий досвід у боротьбі з партизанськими частинами і терористичними групами.

Якщо заплянована програма буде здійснена, то це буде перше конкретне заанґажування европейських держав НАТО і Ізраїля у громадянську війну в Ель Сальвадорі, хоч речники згаданих країн так не думають. Бельгія і Великобританія пояснюють своє рішення тим, що вони допомагають центральноамериканським державам закріпити в себе демократичну систему і відвернути загрозу поширення комунізму в цій частині світу.

Шеф генерального штабу сальвадорської армії ген. Адольфо Бляндон заявив і рівночасно подякував Бельгії і Великобританії за погодженість прийняти сальвадорських кадетів до їхніх військових престижевих академій, з чого Ель Сальвадор дуже багато скористає.

Крім військового вишколу до двох згаданих країн, а пізніше може й до Ізраїля, поїдуть також абітурієнти середніх шкіл і університетів, які зацікавлені в студіях розвідки і служби безпеки. Там вони отримають належний вишкіл і переходитимуть практичний вишкіл під наглядом високих старшин розвідки усіх трьох згаданих країн.

Президент Х. Н. Дуарте у розмові з кореспондентами також висловив вдоволення погодженістю Бельгії і Великобританії, відмічуючи, що „Ізраїль є також добрим місцем для наших старшин, які можуть отримати фаховий вишкіл."

Політичні спостерігачі й аналітики думають, що Уруд ЗСА посередничав у тій справі між Ель Сальвадором і згаданими трьома країнами. Вони також не виключають, що з огляду на сильну опозицію в Конгресі ЗСА до допомоги Ель Сальвадорові, уряд тієї країни шукатиме інших держав, які будуть згідні таку допомогу придiлити. Дуарте поправив ситуацію на відтинку оборони прав людини і тим самим відкрив для своєї країни двері до Европи.

У СВІТІ

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК Західня Німеччина і Франція підписали спільний договір про поборення міжнародного тероризму на їхніх територіях, Італія, яка також має велику проблему із скрайньо-лівими і неофашистськими терористами, виявила бажання пристати до цієї своєрідної „спілки" держав, які серйозно постановили поборювати терористичну діяльність різних груп. Міністри внутрішніх справ Західньої Німеччини й Італії, Фрідріх Ціммерманн і Оскар Скальфаро, відбули в Бонні довші розмови на цю тему. Обидві держави тісно співпрацюватимуть в ділянці інформації і фізичного поборювання терористів, вживаючи для цього усі доступні їм засоби.

ДОМОВЛЕНІСТЬ йорданського короля Гуссейна з лідером Палестинської Визвольної Організації Ясіром Арафатом про нову тактику у переговорах між державами, які шукають шляхів до замирення на Близькому Сході, викликала мішану реакцію у Вашінґтоні і Єрусалимі. Речники обидвох урядів обережно висловлюються про „нову тактику" Йорданії і ПВО, вважаючи, що з цією справою треба почекати до часу поки обидві сторони не вийдуть з конкретними пропозиціями і не опублікують договору, про який так багато говориться у міжнародному світі.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена дала до зрозуміння урядовим представникам Совєтського Уряду, що ЗСА незадоволені антисемітською політикою СССР, яка набирає на силі зокрема в останніх шістьох місяцях. У п'ятисторінковому листі, пересланому до Москви, Державний департамент наводить багато конкертних прикладів дискримінації і переслідування жидів в комуно-московській імперії. Навіть під час писання цього листа, — говориться в документі Державного департаменту, — совєтська влада арештувала 11 жидівських активістів, чотирьох засудили на довгореченцеві терміни ув'язнення, а сотні інших знаходяться під наглядом агентів КҐБ. Світове жидівство намагається тепер знайти причину посиленого наступу на жидів в СССР.

З ВАРШАВИ НАСПІЛИ інформації, що прем'єр-міністер польського уряду Войцех Ярузельскі наказав звільнити з міністерства внутрішніх справ велику кількість високопоставлених урядовців, головно тих, які мали будь-яке відношення до вбивства о. Єжи Попелюшка, прихильника робітничої профспілки „Солідарність". Крім того речник уряду Єжи Урбан заявив, що якраз тепер переходить процес змін у згаданому міністерстві і багато осіб зі служби безпеки звільнено з праці. Західні кореспонденти інформують, що приблизно 200 військових старшин покищо зайняли опорожнені місця в міністерстві.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН вислав листа учасникам конференції в Женеві, представникам 40 держав, членам роззброєневої комісії, заохочуючи їх поважно застановитися над цілковитою забороною хемічної зброї. Листа Президента ЗСА прочитав на конференції Кеннет Еделман, директор федеральної Аґенції для роззброєння.

ЛОНДОНСЬКА ГАЗЕТА „Джейніс Діфенс Віклі" повідомила, що Пентаґон заборонив американській військовій розвідці давати будь-які інформації речникам новозеляндського уряду про рухи американських, а головно совєтських кораблів у відплату за поведінку Нової Зеляндії супроти ЗСА, недопущення американського винищувача до новозеляндського порту і заяву прем'єр-міністра Дейвида Ленґа і його антинуклеарну політику. Нова Зеляндія покищо не зайняла до цього повідомлення жадного становища.

КРАЇНИ ПІВНІЧНО-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) домагаються від головного військового командування скорішого повідомлення про заплановані військові маневри на їхніх територіях, щоб можна було попередити цивільне населення про евентуальну небезпеку. Причиною незадовлення були останні маневри парашутних військ на території Норвеґії і поспішна мобілізація 25,000 вояків з різних держав НАТО, приналежних до так званих бригад окремого призначення. Військові спостерігачі кажуть, що боєвість військових частин НАТО стала кращою завдяки якраз малому розголошенню маневрів і скорому перекиданні більшої кількости війська з одної країни до іншої.

ПРОБЛЕМА БЛИЗЬКОГО СХОДУ СТАЛА ЗНОВУ АКТУАЛЬНОЮ

Амман, Йорданія. — **Підписаний між йорданським королем Гуссейном і лідером Палестинської Визвольної Організації договір про посилення спільних зусиль в напрямі знайдення розв'язки палестинського питання, підписання мирового договору арабських країн з Ізраїлем, базованого на резолюції Генеральної Асамблеї і Ради Безпеки Об'єднаних Націй ч. 242 та розмови короля Савдійської Арабії Фагда у Вашінґтоні з президентом Роналдом Реґеном і його найближчими співробітниками, знову зактуалізували проблему Близького Сходу у міжнародній політиці.**

Неясним покищо є зміст договору між Йорданією і ПВО, але вже самі заявив короля Гуссейна і лідера ПВО Ясіра Арафата про пов'язаність договору з резолюцією ОН з 1982 року і вияв доброї волі до переговорів з ізраїльським урядом прем'єр-міністра Шімона Переза, вказують на цілком інший, більш сприємливий підхід цих двох партнерів, зокрема Йорданії, до справи миру на Близькому Сході.

Копію цього договору Гуссейн повіз зі собою до Альжиру куди він поїхав на розмови з тамошнім президентом Чедлі Бенджедідом, який незабаром вибирається з офіційною візитою до Вашінґтону, щоб тут на місці з'ясувати американським офіційним чинникам заходи Йорданії, ПВО і може Альжиру та заохотити президента Р. Реґена проявити більше ініціятиви для остаточного полагодження близькосхідних відносин.

Речники ПВО заявили кореспондентам в Аммані, що їхня організація зобов'язалася придержуватися прийнятих постанов і в кожній важливій справі консультуватися з королем Гуссейном, який, як виглядає, хоче відіграти ролю посередника між Йорданією, З'єднаними Стейтами Америки, Ізраїлем, Єгиптом і Альжиром. Не виключно, — кажуть політичні спостерігачі, — що до цієї „спілки" пізніше пристане ще Ливан, хоч в теперішньому стані він не спроможний цього зробити з огляду на внутрішні міжусобиці і тиск Сирії, яка не тільки вдержує свої військові частини на ливанській території, але впливає на поодинокі політичні фракції, зокрема палестинців і ливанських мусулманів, щоб не допустити до миру, керуючись засадою, що в каламутній воді легше рибку ловити.

У Вашінґтоні і Каїро офіційні речники покищо поставились до підписаного, але ще повністю невідомого договору між королем Гуссейном і Ясіром Арафатом обережно, але без зайвого скептицизму. Одинокими скептиками в цьому випадку виявились ізраїльські чинники, які у принципі відкидають всякі переговори з ПВО і з недовір'ям ставляться до ролі Гуссейна в цьому конфлікті.

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВІ ЧИННИКИ ствердили тепер, що троє провідників урядових робітничих юній були нелегально заанґажовані у політичній кампанії на користь демократичного кандидата на президента у виборах 1984 року, Волтера Мондейла. Всі, що стоять під таким закидом, переконують що вони невинні та застерігаються, що будуть опрокидувати такі закиди навіть якщо треба буде у Верховному Суді.

СЕНАТОР БЕРРІ Голдвотер, який очолює Комісію озброєння в Сенаті запропонував тепер, щоб бюджет Роналда Реґена на озброєння зменшити у наступних трьох роках на 33 більйони долярів. Це може допомогти зменшити державний дефіцит.

УРЯД РОНАЛДА РЕҐЕНА дав свою згоду на пропозицію приватного підприємства, щоб післати у простори порох людини спаленої в крематорії. Це буде одна із спроб уживати полети у простори для комерційних цілей. Уряд дозволив на такий експеримент після того, як засягнув поради комісії для оборони і полетів у простори. Тепер така пропозиція буде передана до 23,000 похоронних підприємств. Перший „похорон у просторах" плянований на кінець 1986 року.

ФІРМА ЮНІОН КАРБАЙД, фабрика якої в Бопалі, Індія, була місцем великої катастрофи, в якій загинуло 2,000 людей, має надію з днем 1-го квітня ц.р. знову відкрити свою фабрику у місті Інсітут у Вест Вірджінії. Фабрика буде мати однак тепер окреме забезпечення, а це компюторську систему, що може слідкувати за тим чи не виходять десь назовні хемічні складники.

УРЯДОВА КОМІСІЯ Палати Репрезентантів ствердила, тепер що програма медікейд непотрібно видає між 500 мільйонів до 1 більйона долярів річно, через плачення медичних рахунків, які повинні покривати приватні обезпеченеві компанії.

КЕРОЛ БЕЛЛАМІ, голова Міської ради Ню Йорку, в дні 12-го лютого офіційно проголосила, що буде кандидувати на мейора міста. Свою кандидатуру пояснює тим, що співробітники мейора Едварда Кача вже є втомлені таким самим проводом і заряд міста потребує зміни.

В ЧИКАГО АРЕШТУВАЛИ Джозефа Панчко 150-ий раз у його житті. Цей 66-літній налоговий злодіяшка і тим разом був арештований за крадіж та його випустили після зложення 25,000 долярів закладу. Поліціянти в Чикаго уважають, що він вже є справді живою леґендою, коли йдеться про його кримінальну діяльність.

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР стейту Міннесота постановив не продовжувати кримінальних обвинувачень проти 21 особи, що стояли під закидом сексуального використовування дітей. Він ствердив, що дотеперішнє ведення цієї справи не було правильне і рівняється „траґедії" для тих людей, що стояли під так поважним закидом.

СХІДНЄ ПОБЕРЕЖЖЯ ЗСА навістила в дні 12-го лютого ц.р. сильна дощова буря, що разом з вітром дошкулювала усім мешканцям. Гірше потерпіли однак середні стейти, де ця буря принесла понад стопу снігу, а подекуди і лід, що причинилося до замкнення шкіл та летовищ і десятків автомобілевих випадків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Король Фагд у Білому Домі

Прилет кілька днів тому до Вашінґтону короля Савдійської Арабії Фагда і одночасне перебування там єгипетського міністра закордонних справ Есмата Еґуіда для підготови приїзду президента Госні Мубарака в наступному місяці — це наявний доказ, що арабський світ визнає американського Президента за лідера всього вільного світу і вважає, що тільки він здатний розв'язати міжнародні складні проблеми. Від 1984 року, відколи Ізраїль, спираючись на так званій Деклярації Бальфура, що признавала Палестину за „національний осідок" жидів, проголосив свою державну незалежність, арабський світ поділився на непримирливих ворогів Ізраїля і на таких, які спершу воювали проти Ізраїля, але згодом зрозуміли, що треба завести на всьому Близькому Сході тривкий мир. Перелом у підході до проблеми Ізраїля зробив єгипетський президент Анвар Садат своєю драматичною подорожжю до Єрусалиму та визнанням державности Ізраїля у 1957 році. Два роки пізніше з активною допомогою від президента Джіммі Картера прийшло до сепаратного миру між Єгиптом і Ізраїлем, підписаного у Кемп Дейвид в Америці. Савдійська Арабія й інші арабські країни до нинішнього дня не визнали ізраїльської державности. Але Арабська Ліґа, яка заснувалась у 1945 році й охоплює 22 арабські країни, великою більшістю своїх членів — включно з Савдійською Арабією, Йорданією, Тунізією і Марокко, прийняла мировий проєкт президента Роналда Реґена, що його він проголосив у 1982 році.

Згідно з тим проєктом Ізраїль повинен повернути арабам окуповані ним у війні в 1957 році землі. Єрусалим повинен стати вільним містом під міжнародною контролею або знаходитись під спільним ізраїльсько-йорданським правлінням, на правому березі Йордану, що належав раніше до Йорданії, мала б постати автономна країна палестинців у правно-державному зв'язку з Йорданією, а всі арабські країни мали б визнати державну незалежність і ґарантувати безпеку Ізраїлю. Це був і є мудрий державницький плян. Його відкинув Ізраїль, в якому прем'єром став крайній націоналіст і експансіоніст Менахем Беґін, який вірив, що Америка в усіх обставинах мусить обороняти Ізраїль з уваги на загрозу для Близького Сходу від Совєтського Союзу. Ця політика непримиримости супроти всіх арабський країн, політика зберігання окупованих земель із штучним будуванням там за державні ізраїльські (насправді американські) гроші щораз нових військових осель, щоб ті землі сколонізувати, довела до економічної катастрофи Ізраїля і до захитання тієї парляментарної більшости, на яку спирався Менахем Беґін.

Тепер, твердять коментатори, настав знову трохи кращий момент для зактуалізування пляну Реґена. В Ізраїлі прем'єром став член Соціял-демократичної партії Шімон Перез, який відтягнув з південного Ливану ізраїльські війська і недавно заапелював до Америки, щоб вона рятувала Ізраїль з економічної катастрофи. Єгипетський президент Госні Мубарак, гідний наслідник Анвара Садата, що його спочатку інші арабські країни бойкотували, знайшов своє місце в Арабській Лізі і користується повагою в арабському світі. Він зберігає приязні зв'язки з йорданським королем Гуссейном і з королем Савдійської Арабії Фагдом — всі вони орієнтуються на Захід і на Америку та вороже наставлені супроти Совєтського Союзу. Роналд Реґен, обраний на другу каденцію величезною більшістю народу, має свобіднішу і твердшу руку супроти могутньої жидівської „лаббі" в Конґресі, яка противиться продажеві зброї приязним Америці арабським країнам та стоїть на непримиримих позиціях щодо повернення арабам окупованих Ізраїлем земель.

Відвідини короля Фагда і недалекі відвідини єгипетського президента Госні Мубарака і короля Арабії Гуссейна мають на цілі переконати президента Реґена, щоб він таки вплинув на Ізраїль піти назустріч його, Реґена, мировому плянові. Ніхто інший, як тільки Америка може мати такий вплив на Ізраїль, залежний від Америки мілітарно і фінансово. Є ще друга місія савдійського арабського короля: закупити в Америці за мільярди долярів новітні військові літаки-джети і ракети, проти чого протестує Ізраїль і конґресове жидівське лаббі (Савдійська Арабія — найбагатша своїми нафтовими джерелами). На перешкоді до замирення на Близькому Сході стоїть Совєтський Союз із кількома вірними йому екстремістичними арабськими країнами у проводі із Сирією та терористичними організаціями, що їх фінансує й озброює Москва. Тому це страшенно трудна і складна проблема. Але складні проблеми існують для того, щоб їх розв'язувати. Роналд Реґен і такі державні мужі, як королі Фагд і Гуссейн та президент Мубарак здатні розв'язувати всі проблеми.

Ольга Кузьмович

1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСІ-УКРАЇНИ У НИХ, А ЯК У НАС?

Перед нами розкішно видана англомовна книга під назвою „Православна Церква в Росії — святкування 1000-річчя". Друкована і оправлена в найкращій друкарні Швайцарії, видана в ЗСА відомим видавництвом Вендом Пресс із 203 великими кольоровими фотографіями, що їх виконав одни з відомих европейських фотографів Фред Маєр — може захопити кожного пересічного читача. Рівночасно вона може переконати необізнаного з історією Росії та православної церкви американця чи іншого не-слов'янина про те, що зміст тієї книжки та всі ті знімки, які показують вільне та щасливе життя православного духовенства і вірних під совєтським режимом, відповідають зовсім правді.

Розуміється, це і є завданням тієї знаменито технічно виконаної книги. Погляньмо лише на авторів її, які виписані великими літерами на обкладинці та на початку книги: архиєпископ Пітірім з Волоколамська, директор видавництва московського патріярхату в Москві, архимандрит Лонгин з Дюссельдорфу, Леонід Успенський, Віктор Федоров і єпископ Серафим з Цюріху. Вперше книга появилася в російській мові у 1982 році з видавництва московського патріярхату і в тому самому році перекладено її на англійську мову, щоб тепер поширити на американському континенті за допомогою престижевого американського видавництва.

Перші знімки посвячені в книзі патріярхові Піменові. Поруч із знімками церковних відправ, особливо впадає у вічі велика знімка із совєтського ресторану у Москві, де можна у цілій величі оглядати патріярха Пімена, його священиків, а передусім його „гостей", як каже пояснення, „представників уряду". Ця одна знімка на початку книги дає їй вже відповідну печать.

Для нас у книзі особливо повні значення та болю знімки Печерської Лаври, чомусь дуже скромна у порівнянні з іншими знімка св. Софії в Києві, а таки найбільше болюча є велика на дві сторінки знімка митрополита Львова і Тернополя, Миколая, у палаті митрополита Андрея Шептицького у Львові.

Більшість знімок, однак, що творять львину частину книги і є дійсно по-мистецьки виконані, показують „щасливе" життя режимної православної церкви в СССР, таки в корінній Росії. Щоб показати свободу цієї церкви вміщено багато знімок вірних і прочан, але вдаряють у вічі обличчя — вони переважно старечі, жіночі обличчя, часом тут і там чоловічі, але це також старших віком людей. Для відповідного враження поміщена одна знімка з хрищення дитини і одна з вінчання, із заввагою, що обов'язкове є лише вінчання в цивільному уряді, а в церкві лише ...добровільне.

Не менш знаменні є тексти у цій книзі, особливо перший, пера архиєпископа Пітіріма про „російську православну церкву" та її тисячолітню історію і культуру, де цілу історію постання і розвитку нашої Церкви поставлено під спільний знаменник „неділимої Росії".

Остання інформативна стаття пера В. Федорова посвячена сьогоднішньому станові „російської православної церкви", також розуміється інтерпретує як одну цілість православну церкву в Україні та Росії, але сьогодні так воно і на ділі є. Тому може краще для нас, що стаття Федорова не залишає ніякого сумніву щодо того. Але те, що може і для нас українців бути в наслідках неприємним — це підкреслення праці для світового миру теперішньої „церкви" і усіх її екуменічних заходів, включно з діялогом з Ватиканом.

Переглядаючи цю книжку, яку лише дуже неточно ми старалися нашим читачам зреферувати, у нас цілий час насувалося питання: а що ми робимо для поінформування не-українців про 1000-ліття Хрищення України-Руси? Що покажемо їм, щоб розвіяти у них переконання, що інформації подавані совєтським режимом правдиві?

Певно, не є нам можливо видати подібну книгу, як ця, і не є нам можливо конкурувати із силою та фінансовими можливостями СССР, що напевно задумують ще багато зробити в тому напрямі, щоб звернути увагу світу на близьку вже річницю 1000-річчя хрищення, але, розуміється, у такий спосіб, який для їхнього інтересу найкращий під політичним і релігійним оглядом.

Не зважаючи на те, що нам можливо тяжко сягати за такими засобами, як їх вживає совєтський режим — сидіти із заложеними руками не годиться.

Знаменна річниця 1000-річчя Хрищення Русі-України зближається до нас швидкими кроками, а ми, за малими винятками, ніяк не можемо вийти із стадії приготувань, закликів, творення численних комітетів і комісій. Широка українська публіка має також мало інформацій про ті вже конкретні акції, що їх у зв'язку із 1000-річчям Хрищення Русі-України започатковано. З радістю усі прийняли проголошення т. зв. Гарвардського Проєкту, в якому плянується видання трьохтомника довідкового характеру про 1000-річчя, що має бути переведений на вісім найбільше відомих мов світу, але, не знаємо, як

(Закінчення на стор. 4)

Яр. Рудницький

Р. НІКСОН ПРО ЛІДЕРІВ Й ЛІДЕРЧУКІВ В ЕКЗИЛІ

Коли читати нову книжку Р. Ніксона „Лідерс" (Варнер Букс, Н. Й.., 1982), то треба шкодувати, що англійська мова не може відрізнити „лідерів" від „лідерчуків", справжніх керівників великими справами й з далекими горизонтами від політичних пігмеїв із власними, особистими інтересами, чи партійно-релігійними антагонізмами, що, крім заколоту й правопорушництва, не вносять ніяких нових вартостей у життя чи людську думку. Бо як же ж можна називати „лідерами" таких міжнародних злочинців як Нікіта Хрущов, Леонід Брежнєв, Аятола Хомейні й їм подібних та ставити їх нарівні з Вінстоном Черчіллем, Шарлем де Ґолем, Конрадом Аденауером чи шахом М. Р. Паглеві? Для Ніксона й англомовного світу взагалі вони всі „лідери", хоч як не індивідуалізувати таких особистостей навіть у відємному світлі.

Нова книжка Ніксона написана, так би мовити, у „внутрішньому екзилі", чи за його словами „в пустелі" відокремлення, що дало йому змогу робити підсумки й рефлексії про минуле, сучасне й прийдешнє. В такій „пустелі" осамітнення перебували й інші його сучасники. Ніксон згадує де Ґоля, Черчілля, Аденауера, підкреслюючи при цьому заавансований вік їхньої політичної діяльности: де Ґоль створив „п'яту республіку" маючи 67 років; Черчілл став на чолі уряду Великої Британії в 66 році життя; Аденауер перейняв уряд канцлера Західньої Німеччини в 73 році. Всі вони відіграли важливу ролю лідерів у житті своїх народів, пройшовши екзильний — „пустинний" етап у своєму житті. Власне в такому відокремленні написав свою нову працю Ніксон, уступивши зі становища президента ЗСА пам'ятного дев'ятого серпня 1974 року й осівши в Седдл Рівері, Н. Дж. в сусідстві нашого сеньйора Мирона Сурмача.

В книжці „Лідерс" Ніксон описує свої зустрічі не тільки зі згаданими вгорі лідерами — де Ґолем, Черчіллем, Аденауером, характеризуючи їх як визначних державних мужів, але й із лідерчуками, що після закінчення своєї діяльности стали „безособовою істотою" („нонперсон") в умовах суспільно-політичної дійсности своїх країн. Такою „неособою" став у 1964 році один із совєтських лідерчуків — Нікіта Хрущов, якому Ніксон присвячує досить багато місця в своїй книжці. Автор зустрічався з ним при різних нагодах і виробив собі якнайвід'ємніше враження про цього „кльовна", „обмеженого праґматиста", „будапештського різулу" і т. д. й т. д. Після усунення Хрущова від влади Ніксон намагався провідати його в Москві в 1965 році. За порадою анонімного „канадського журналіста" він поїхав в таксі до здогадного місця перебування Хрущова. Приїхавши під запустілий будинок, він пішов туди й зустрів двох кремезних жінок; одна з них мала відро з водою й у другій руці дрючок із щіткою. Жінки заступили йому дорогу й на питання, чи не міг би він побачитися з Хрущовим, відповіли, що „його тут немає". Ніодна з них „не знала, куди він дівся". „Він може бути й на місяці зі своїм луніком" — була „чемна" відповідь однієї з жінок (стор. 201). Ніксонові стало ясним, що цей большевицький лідерчук попав у примусовий „внутрішній азиль", звідкіля немає вороття в підсовєтській дійсності.

Крім внутрішнього (добровільного чи примусового) екзилю, Ніксон багато пише про зовнішній екзиль свого довголітнього приятеля шаха Могамеда Різи Паглеві (1941 - 79), що, на його думку, належав до найвизначніших лідерів сучасної доби. Як відомо, він хотів перетворити Іран із середньовічної країни в модерну державу, „навчаючи неграмотних читати, емансипуючи жіноцтво, працюючи над хліборобською революцією й будуючи нову індустрію. За це його зненавиділи: мулли, традиційні купці, землевласницька аристократія, офіційна бюрократія, соціялісти й комуністи" (ст. 301). У висліді революції шах з родиною мусів покинути Іран і перейти в екзиль (січень 1979 р.). Він тинявся по Морокко, ЗСА, Мехіко, Панамі й остаточно поселився в Єгипті завдяки шляхетному жестові президента Анвара Садата: „Я зробив те, що було єдино правильне" — заявив він Ніксонові на похороні шаха в Каїрі в липні 1980 року. „Лідер виявляє свою льояльність супроти приятелів не тільки тоді, коли їм добре поводиться, але й у біді". І справді Садат виявився дуже льояльним і шляхетним супроти хворого шаха в 1979 році, чим заслужив тоді на загальне признання.

„В основі іранська революція, — пише Ніксон, — була простим посяганням на владу тодішньої релігійної еліти, що втратила свій авторитет між іранськими політичними, культурними й соціяльними сферами в висліді ліберальних реформ шаха. Революціонери-ворохобники піддалися лівацьким гаслам, романтизованим на хвилях радіо й телевізією, і Аятоля Хомейні (екзильний лідерчук) опанував уми мас. Шах утратив піддержку Заходу й

(Закінчення на стор. 4)

А. Драган

Світлій пам'яті ІКЕРА

(15-го лютого ц.р. сповняється один рік з того часу, як в одній з лікарень у Ню Йорку відійшов від нас у вічність Іван Керницький — Ікер, один з найвидатніших наших письменників-гумористів, який понад 30 років був членом редакції „Свободи" і кожного тижня друкував у цьому щоденнику свою гумореску. Згадуючи його світлу пам'ять рік після його смерти, друкуємо з деякими часовими достосуваннями текст „Слова", що його виголосив А. Драган під час ювілейної зустрічі, що відбулася у честь ІКЕРА в Українському Інституті Америки 27-го листопада 1983 року).

Тема цього „Слова" — „Ікер у „Свободі" — вимагала б насамперед деяких точніших статистичних даних, зокрема про те, коли і як він попав та почав друкуватися у цій газеті.

Як наш Ікер попав до „Свободи", про це він написав сам у надрукованому в Альманасі УНСоюзу з 1975 року фейлетоні п. з. „Як я шукав „Свободи"". Отже шукав він тієї „Свободи" та після деякої блуканини найшов її вліті 1949 року. Тоді й почалася його співпраця з цим щоденником, у перших роках принагідно, а від 1953 року уже постійно щотижневими фейлетонами „З наших буднів", що тривала повних 30 років!

Статистика тієї співпраці на свій лад — можна б сказати — головокружна: 30 років — це 1,560 тижнів і це 1,560 звичайних щотижневих фейлетонів „З наших буднів", десятки — якщо не сотні — принагідних фейлетонів, дописів і статтей, ну й приблизно 30 статтей-фейлетонів у щорічних альманахах УНСоюзу, крім багатьох особистих виступів-читань на прерізних імпрезах „Свободи" і УНСоюзу з прерізних нагод. Ікер бо ввесь той час був не тільки формально членом редакції — як це ствержено в усіх річних і, зокрема, чотирирічних конвенційних звітах головного редактора — але й активним членом УНСоюзу, бувши довгі роки предсідником 457-го — за його власним окресленням — „богемського" Відділу УНСоюзу та учасником кількох його Конвенцій.

Стільки про статистику Ікера у „Свободі" та УНСоюзі. Коротко, але як же — сказавши фразою іншого довголітнього співредактора „Свободи", Богдана Кравцева — промовисто! Тридцять років, та й ще з кількарічним „гаком" початково неоформленої співпраці, це ж дві третини дорослого життя нашого письменника.

Ікер це гуморист, і власне цим — як сказано про гумор — „незлобним висміюванням людських хиб і подій мистецьким словом", можна вияснити неперевершену вартість фейлетонів Ікера, як і факт, що — не зважаючи на їх кількість у самій „Свободі" — їх можна заокруглити до двох тисяч — на пальцях одної руки можна вичислити ті „проблеми", що їх мала „Свобода" зі своїми читачами у зв'язку з фейлетонами Ікера. Та й ці проблеми були виключно в дусі фейлетонів Ікера, себто доброзичливі. У пам'яті збереглося кілька таких проблем, що їх для характеристики наведу.

Першу із цих проблем можна подибати в редакційному архіві з вересня 1949 року, отже з того часу, як Ікер щойно дебютував у „Свободі". В записці з 17-го вересня Ікер жалується, що не надруковано його фейлетону „Злий дух під Божим домом", а редакція в листі з 19-го вересня того ж року вияснює (цитую): Вашу карточку одержали і переконуємося, що якийсь злий дух не вислав, або не доручив Вам газети з Вашим „Злим духом під Божим домом"; бо гумореска була надрукована на українській сторінці англомовного тижневика ще 6-го вересня ц.р. (ч. 206)..."

На цьому не кінець. У гуморесці була мова про одного із найперше прибулих наших поселенців, який зовнішнім виглядом блискавично замериканізувався та кожної неділі біля церкви св. Юра в Ню Йорку лякав бідних скитальців сумночорними перспективами їхнього майбутнього на вільній землі Вашінґтона. Уже на другий день після появи гумореска зголосився до редакції один з цих свіжих поселенців, зодягнений майже точно так, як описано в гуморесці, але із запевненням, що він ніколи нікому нічого подібного не говорив.

Мала редакція ще меншу — і також доброзичливу проблему — із гумореською про: „Цюропайлович, лєзен зі вайтер" у скитальському таборі в Німеччині та у відповідь на яку написав до редакції листа Іван Цюропайлович з Вінніпеґу в Канаді, вимагаючи „сатисфакції".

Але чи не „найбільшу" проблему мала редакція „Свободи" не із самою гумореською Ікера, але у зв'язку з такою гумореською в 1969 році. Гумореска мала заголовок „Змоторизований Гриць" і в ній була мова про хлопчину в Бібрці, якому пощастило здобути ровер... Гумореска зложена — тоді друковані матеріяли складалися в друкарні „Свободи" ще на лінотипах, отже кожна лінійна була окремо відлита в олові — вже була приміщена на звичайному для фейлетонів

(Закінчення на стор. 4)

МІТИ І ФАКТИ

IV.

П. Л.: — Назагал панує погляд, що вина за розвиток польсько-українського антаґонізму в міжвоєнних роках впала на уряд і державний апарат, який провадив хибну шкідливу і антиукраїнську політику. Тим часом, з того, що ви тут кажете, слідує радше, що польські середовища на Кресах попихали уряд в антиукраїнському напрямку, що в самих поставах кресового суспільства жевріє ворожість до українців, в'яжучи свободу рухів урядові й Варшаві. — І одно, і друге, — а саме апарат держави і польську громадськість на Кресах. Для державного апарату, — зокрема, в 30-их роках — після затвердження нової виборчої ординації до сойму, національні меншини вже не були потрібні. З другого боку, польське суспільство, беручи широко, бо то великі землевласники, які жили постійно у Львові, є постійно наставлене проти українців. І тут уряд, хоч би й хотів, і може не міг занадто багато зробити в українських справах. Зрештою, на мій погляд, той уряд не хотів нічого робити, щоб ту проблему розв'язати з пошануванням політичних і культурних прав українців. Не мав у тій справі позитивної програми.

Розвивав передусім програму неґативну, удосконалював засоби, досконалив політичну арґументацію на користь дискримінаційної політики. Однією з найбільш божевільних речей, що її мені, як історикові, вдалося прочитати, були документи, які я колись був знайшов у наших державних архівах. Кажуть вони, що на засіданні уряду міністер Косьцялковський, весною 1938 року, пропонував, щоб уряд зорганізував курси для польських слуг у Львові тому, що наплив українських дівчат із села до міста на службу спричинює загрозу для польського характеру Львова, грозить зміною польського обличчя міста. Прошу собі уявити: є весна 1939 року, за півроку вибухне війна з Німеччиною, генеральний штаб гарячково працює над плянами оборони, а тим часом політики на Раді Міністрів застановляються, в який спосіб загальмувати еміґрацію молодих українських дівчат з села до Львова, бо вони є загрозою для польського народу. Незрозуміла аберрація, але такий був тоді рівень політичного думання.

П.Л.: — Звідкіля взагалі взялися у міжвоєнних роках у політичній мові ті поняття: „стан посідання", „чужий елемент", „загроза для польського посідання" і т.п.? Звідкіля взялася та політична мова, з допомогою якої політики і публіцисти, аналізуючи внутрішні взаємини з жидами, українцями, чи білорусинами, викидають візію боротьби і ривалізації? Наприклад, у деяких виступах проф. Й. Ромера, відомого географа, ендецького діяча, появляється далекий відгомін поняття „Лєбенсравму". Була це нова політична мова, якої у нас не було, наприклад, після січневого повстання, коли дійсно царська влада конфіскувала польські маєтки на Кресах, поселюючи на них царських урядників.

Є. Т.: — Чи то не Великопольща в XIX столітті? Чи та політична мова не є побічним продуктом політичної та економічної боротьби з німецьким напором у Великопольщі в XIX столітті? Не знаю, лише пробую дошукатися історичного коріння цієї мови. У XIX столітті розгортається у Великопольщі велика боротьба поляків за землю з прусаками і пруською державою. І в колах поляків, підданих ґерманізаційній політиці, постійно обраховують, що нам німці знову забрали, що вдалося відзискати, що ми втратили, скільки ще маємо в своїх руках. Але тоді, в XIX сторіччі, у Великопольщі існує також інша ситуація, ніж після 1918 року на Кресах. Поляки у Великопольщі XIX століття вже стали політичною меншістю, яку в цій чужій державі ця держава намагається гнобити, денаціоналізувати, ґерманізувати, зіпхнути на узбіччя життя. Коли поляки у Великопольщі говорять про „стан посідання", про „загрозу для польського елементу", то це є політична мова групи, яка боронить свої права перед чужою державою і денаціоналізацією. Коли, одначе, ці категорії появляються, наприклад, у 30-их роках у Львові, ситуація для поляків — інша.

Передусім, поляки послуговуються тією політичною мовою не в чужій і ворожій державі, а в державі власній і суверенній, диспонуючи власним апаратом примусу. На додаток, меншинний статус у Польщі мають тоді не поляки, але жиди, українці, білорусини, литвини і т.д. Нарешті, денаціоналізаційну політику можуть вести не меншини, а тільки ті, хто розпоряджає власною державою і власним апаратом примусу. Роля поляків підпала, отже, в XX столітті відверненню, але політична мова частково залишилася така сама.

Словом, усі на Кресах здають собі добре справу з того, що польськість є там острівцем на українському океані і що треба її вивести поза межі Львова. Цілі польської політики на Кресах у міжвоєнних роках є, отже, подібні до цілей пруської політики у Великопольщі в XIX віці: денаціоналізація чужого етнічного оточення, позбавлення його економічної підстави та політичної незалежности. Знаємо, що це значить на великопольському селі в XIX столітті і на українському селі в міжвоєнних роках позбавлення землі чужого національно селянства. Може польська влада вела свою політику на Кресах менше справно і більше амбівалентно, ніж пруська у Великопольщі, тому що наш урядовий апарат не був так справний, досвідчений викваліфікований, як пруський. Щобільше, почавши боротьбу в своїй обороні, українці сягають до таких самих метод, що й поляки у Великопольщі в XIX столітті. Закладають власні банки, власні кооперативи, які, з бігом часу, мали розвинутися до імпонуючих розмірів, творять масові суспільно-освітні та наукові установи (наприклад, знамените Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові. Після 1918 року ведуть у Львові підпільний український університет (викритий і розв'язаний), борються за власну мову і Церкву.

Хоча Креси — то інші люди, інші капітали, інша соціяльна і національна культура, ніж у Великопольщі, але методи боротьби та цілі є ті самі. В тодішній українській публіцистиці — що цікаве — появляються порівняння тодішньої ситуації українців з боротьбою поляків у пруській займанщині. Чи українці свідомо наслідували тоді великопольський досвід боротьби з ґерманізаційною політикою? Не знаю, але, напевно, знали і аналізували у своїй пресі той випадок. Так чи інакше, подібність ситуації і методів боротьби між Великопольщею в XIX столітті, а Кресами в міжвоєнних роках є вдаряюча.

(Продовження буде)

ПОШТОВА ДОСТАВА „СВОБОДИ"

Від половини грудня 1984 року редакція та адміністрація „Свободи" має щораз більше доказів та листів від читачів, що достава поштою дуже запізнюється, а то і поодинокі числа щоденника „Свободи" пропадають.

Хочемо з притиском ствердити, що спосіб видавання щоденника в нічому не змінився і так як в минулому кожне число друкується в ранніх годинах так, що після полудня є вже на станках і в книгарнях в Ню Йорку. Рівночасно для усіх передплатників доставляють наклад на пошту в Джерзі Ситі, яка міститься в найближчому сусідстві редакції та адміністрації при Монтгомері вул.

З уваги на те, що запізнення поштової достави „Свободи" є спричинене тільки поштовим урядом, головний предсідник Українського Народного Союзу д-р Іван Флис виготовив окреме письмо в цій справі, текст якого подаємо внизу.

Закликаємо наших передплатників витяти його і з відповідним супровідним письмом про погану доставу „Свободи" вислати до свого поштового уряду.

Чим більше таких листів дістануть місцеві поштові уряди, тим більша надія, що достава нашого щоденника буде краща.

TO WHOM IT MAY CONCERN:

February 1985

This is to certify that "Svoboda" Ukrainian Daily is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association and is delivered to the Main Post Office, Jersey City, N. J. 07302 on a daily basis prior to 4 p.m.

In the event that this newspaper is being irregularly delivered to you, kindly inform your local post office of your dissatisfaction and that you will seek to remedy the situation.

John O. Flis
Supreme President

ДО УВАГИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ! ШАНОВНІ УРЯДОВЦІ! ЧИ ВИ ПРИДБАЛИ ДЛЯ СОЮЗУ БОДАЙ ОДНОГО ЧЛЕНА ТОГО МІСЯЦЯ? ЯКЩО НІ, ТО ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО І ДАЙТЕ ДОБРИЙ ПРИКЛАД ДЛЯ ВІДДІЛОВИХ УРЯДОВЦІВ.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ.

ВЕРЕСЕНЬ-ГРУДЕНЬ 1984

Повідомляємо українську спільноту в діяспорі, що згідно із бажанням **св.п. Евгенії Онуферко** вплинуло до Фундації Українського Вільного Університету (УВУ) в Америці **33,346.89 дол.**, і тим самим при Фундації УВУ - створено **ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД (ПСФ) ім онж. Богдана і Евгенії Онуферків.** ПСФ ще за життя започаткувала **св.п. Евгенії**. З процентів цього фонду щорічно в їх пам'ять будуть приділятися стипендії на студії, або дослідну працю в царині українїстики. **Світлої Пам'яті Онуферки - була це прикладна, патріотична і жертвенна родина.**

З любови до Батьківщини залишили частину своїх заощаджень у формі **ПСФ при фундації УВУ** і тим самим зобов'язали молоде і творче українське покоління і нащадків — **Іти їхніми слідами через студії,** знання і працю для Батьківщини **до величної спільної мети. ПСФ їх імени,** це живий нев'янучий вінець, який вічно буде служити українському народові, а пам'ять про їх любов, національну свідомість і доброчинство — **житиме в поколіннях вічно.**

НА ФОНД МАРТИРОЛОГІЇ (ФМУ), при фундації УВУ вплинуло від Н.Н. чергових 15 тисяч дол. Любов і туга за втраченою Батьківщиною одної сторони, а другої тверда аналіза національного буття і шукання та бажання допогти задокументувати причини наших невдач, кривд і обид - **стали спонукою створення ФМУ,** який стане підставою і початком **Інституту Української Мартирології.**

Щиро вітаємо достойних членів фундаторів фундації УВУ, які постійно розбудовують **свої ПСФ:** відомих українських підприємців **Миколу і Марію Бойчук, що черговою пожертвою 12 тисяч піднесли свій родинний фонд до висоти понад 52 тисячі дол.** Пан **Микола Бойчук,** ще з рідних земель - **активний суспільно-громадський діяч і підприємець;** довголітнього суспільного політичного діяча, **б. політв'язня інж. Івана і Надії Кравчуків (на фонд Поазбучного довідника про визвольно-революційну боротьбу доби УВО ОУН УПА)** заслуженого громадського і політичного діяча б. політв'язня **д-р Романа Малащука**, відому меценатку і опікунку української студентської молоді **інж. Софію Гаєвську** іменем якої і названо мовні курси при УВУ для біженців в Німеччині.

Щиро вітаємо нових членів добродіїв: Марію Мельник, Марію і Михайла Суслів, Стефана і Евгенію Цимбала, Миколу Дзядів.

Зокрема щиро вітаємо зростаючий круг наших **членів меценатів і членів добродіїв, які постійно доповняють свої давно започатковані фонди** (на бажання жертводавців — Управа Фундації вже від одноразово чи ратами зложеної суми **1,500.00 дол.,** — заморожує ці фонди і вважає їх **частиною майбутнього особистого чи родинного ПСФ**), а саме: **Павла Німця, Михайла і Михайлину Баран, мґр Івана і Христину Козій, Марію Бакалець, проф. Таїсу Богданську, Теклю Свідан** із синами, управу та членство **Укр. Фед. Кооп. „Самопоміч" в Пассейку, Н.Дж., управу і членство Кред. Кооп. „Будучність" в Торонті.**

Щиро вітаємо нових членів фундації: Михайла Кладочного, Івана Галавая, Корнелію Кучму, мґр Зенона Квіта, і сотні постійних і нових жертводавців на українську вільну науку через фундацію УВУ.

ПОДАЄМО УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ ТРЕТІЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФУНДАЦІЮ УВУ (Вересень - грудень) 1984

Зі спадку св.п. інж. Богдана і Евгенії Онуферків, **33,346.89**; (33,566.00)
Н.Н. **14,578.50**

Бойчук, Микола і Марія 12,000.00 (52,270.00)
інж. Гаєвська, Софія **1,000.00** (шкільний фонд біженців) (6,500.00);
Кредитова Кооператива „Будучність" у Торонто 1,000.00 (шкільний фонд біженців) (1,200)
інж. Кравчук, Іван і Надія **5,000.00**; (11,852.52)
Мельник, Марія, **1,000.00**
Сусла, Михайло і Марія **1,000.00**; (1,100.00)
Німець, Павло **1,000.00**; (6,005.00)
Цимбала, Степан і Евгенія **1,000.00**
Дзядів, Микола **1,000.00**
д-р Малащук, Роман **1,000.00**; (9,360.00);
Кладочний, Михайло **500.00** (930.00);
Баран Михайло і Михайлина **500.00** (2,355.00);
Галавай, Іван **500.00** (715.00);
Кучма, Корнеля **400.00** (505.00);
мґр. Квіт, Зенон **400.00** (500.00);
мґр. Козій, Іван і Христина **250.00** (1,750.00);
Вомпель, Роман **250.00** (770.00);
Українська Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Пассейку, Н. Дж. **200.00** (1,900.00);
д-р Винницький, Остап і Наталія **150.00** (Канада);
проф. Зелик, Ігор і Дарія **200.00**;

По 100.00 дол. зложили:

Андрусяк, Марія; Бакалець, Марія (1,580.00); проф. Богданська, Таїса (1,820.00); д-р Ванат, Френсіс; мґр Дацків, Ярослав (420.00); Дидинський, Константин; д-р Кисілевський, Роман і Іванна (930.00); Костюк, Григорій і Марія, Кремінярівська, Марія, Лучканич, Іван і Ксеня (430.00); Мацюс, Ярослав д-р Мотика, Володимир; Поперечний, Степан; Поритко, Оксана; д-р Пшик, Петро (400.00); д-р Ратич, Олег і д-р Іванна (405.00); Сіяки, Роман і Софія; Трачук, Аркадій; о. Тростянецький, Ярослав; інж. Ткач, Ярослав і д-р Олександра (900.00); Атановський, Олександер і **Софія 75.00**

По 50.00 дол. зложили:

Гопінаті, Микола і Марійон; д-р Граб, Роман (755.00); Дурбак, Борис і Теодозія; проф. Лобай, Іван; інж. архітект Котис, Богдан; інж. Кузьма, Григорій і Ірена; Мельник, Семен; Москалюк, Володимир і Евгенія; Новак, Петро і Софія; Пачана, Френк; Садівник, Василь; Свідан Текля і сини (1,675.00); Соневицький, Ростислав з родиною; Сьокало, Роза; Український Народний Союз Відд. ч. 363 в Олеан, Н.Й.; Українська Американська Кредитова Кооператива в Маямі; Ухач, Богдан; Шепелявий, Богдан і Христя; Стецюк, Марія **Квітка 30.00** (680.00); д-р Шебунчак, Богдан і **д-р Софія 30.00**;

По 25.00 дол. зложили:

д-р Борковський, Роман і мґр Марія; Бережницька, Оксана; інж. Вальчук, Володимир і Катерина; Воробець, Теодор; Грабець, Роман і Мирослава; Гривняк, Роман і Богданна; Демків, Семен і Софія; Дорошенко, Анатоль; Когут, Іван; Костик, Надія і Степан; мґр Костюк, Роман і Галина; (665.00); Кратер, Поля; д-р Крупа, Теодозій і Любомира; інж. Кух, Володимир і мґр Надія; Мак, Мирослав, Михалевич, Ніна, Павліковський, Ванда; д-р Прокопець, Вадим і Володимира; Ратич, Ростислав і Олена; Руб, Юрій; д-р Спіро, Роберт; Стасів, Марія; д-р Ткачук, Богдан і Ореста; Товариство Св Йосафата Відд. ч. 217 УНС; мґр Янкевич, Осип; Яровенко, Вадим і Марія; Язно, Ольга;

По 20.00 дол. зложили:

Андрієвський, Вадим і Лідія; Білецький, Микола і Софія; інж. Білий, Степан і Іванна; о. Грабець, Володимир; Ґула, Петро; Данилів, Володимир; Жеребецький, Богдан і Ярослава; Заваршак, Анна; Лозинський, Михайло; Николишин, Гелен; Стебельські, Мирон і Леся; д-р Турянський, Іван і Люба, Чудовська, Валентина; Яворські, Віктор і Іванна.

По 15.00 дол. зложили:

Андрусяк, Марія; Бучма, Евген і Елвія; Ванша, Параска; Гладкий, Михайло; Ґаладза, Михайло і Теодора; Дидинський, Юрій; д-р Домбчевський, Іларіон і Анна; Запутович, Роман і Віра; Зелезь, Володимир; Коровицький, Іван і Гелен; мґр Лободович, Осип; Марків, Катерина; Михалевич, Ніна; Потопник, Петро і Параскевія; інж. Пришляк, Олександер і Анна; д-р Процик, Володимир; Рудницька-Сокіл, Марія; Сакович, Лярися; Сандуляк, Іван; д-р Стецьків, Евген і Ніля; Чорний, Михайло;

По 10.00 дол. зложили:

Блищак, Анна; Ґелеткевич, Андрій; Дубас, Ірена, Демус, Анатоль; Квік, Христина; Лисинецький, Орест; д-р Мриць, Богдан і Тамара; Михайлів, Володимир; Петрівський, Микола; Ратич, Любомир; В. Романів; Садлик, Михайло; Стасів, Марія; Фуллер, Стелля; д-р Головатий, **Михайло 8.16**.

По 5.00 дол. зложили:

Борис, Ілля; Гриник, Михайло і Бессі; Децик, Віктор; д-р Думенко, Сімон; Копистянська, А.; Прісцое, Ірена; Телешевський, Іван і Естелля;

ІМ'Я І ПРІЗВИЩА в цьому списку подаємо так, як вони були подані жертводавцями українською мовою, якщо вони були подані тільки латинкою — подаємо їх користуючись транслітерацією Конґресової бібліотеки ЗСА.

Щиро дякуємо всім жертводавцям. МЕТОЮ ФУНДАЦІЇ є створити **ОДНОМІЛЬЙОНОВИЙ ФОНД, який допоможе забезпечити дальший розвиток української науки у вільному світі, так конче потрібної, тим більше, що на Рідних Землях йде повна русифікація.**

УПРАВА ФУНДАЦІЇ звертається до всіх українців в діяспорі, які досі ще не зложили пожертви й не стали членами ФУВУ, з гарячим проханням стати членом Фундації, або скласти пожертву в міру Ваших спроможностей. Якщо Ви зложили свою пожертву - тоді доповніть її одноразово чи ратами, щоб стати членом Фундації із всіма правами, відповідальністю і привілеями. Коли вже Ви є членом Фундації — просимо Вас піднести свій вклад на вищий рівень.

У ВАШОМУ **особистому імені, в імені цілої родини; в імені дорогих Вам осіб, що відійшли у вічний спокій, — Ви маєте можливість створити при Фундації УВУ „Постійний Стипендійний Фонд" (ПСФ) з якого щорічно буде приділена стипендія на студії або достлідну працю в царині україністики. Фінанси ПСФ є поставлені окремо на найвищі відсотки у банках і тільки відсотки розподіляються на стипендії або дослідні праці чи публікації згідно з волею та побажанням фундатора чи жертводавців. ОСНОВНИЙ капітал, зложений фундаторами чи жертводавцями залишається постійно ненарушеним. ТОМУ ці ПСФ будуть існувати вічно. САМ МЕЦЕНАТ, родина, - річно інформовані про використання і розподіл відсотків даного ПСФ, одночасно фундатори, родина чи їх нащадки своїми порадами та дальшими пожертвами можуть постійно розбудовувати ці родинні ПСФ.**

Повний Постійний Стипендійний Фонд є тоді, коли меценат, родина чи установа зложить на ціль 10,000.00 дол. Проте, коли вже виплачено 5,000.00 **ПСФ** - починає діяти доповнений фондами Фундації. Вплати на **ПСФ** можна сплачувати ратами.

Коли із різних причин Ви не маєте можливости створити **ПСФ** просимо Вас з різних оказій творити **одноразові стипендійні фонди. Одноразовий Стипендійний Фонд є тоді**, коли жертводавець на цю ціль зложить 500.00 дол.

В 1984 році при Вашій щедрій допомозі **ФУНДАЦІЯ УВУ ВИПЛАТИЛА 68** студентам УВУ, **студентам педагогії** і **студентам з Европи** покрито кошти прожитку; фінансувала **Перший кобзарський курс в Европі.** При допомозі щорічної студійної програми **СТЕЖКАМИ БАТЬКІВ по Европі**, — поставлено **ПРОПАМ'ЯТНУ ПЛИТУ в к. концтаборі Дахав** і проголошено творення **ІНСТИТУТУ УКРАЇНСЬКОЇ МАРТИРОЛОГІЇ.** В сорокову річницю **боїв під Бродами** і **Монте Кассіно** зложено **КВІТИ** на могилах **вояків українців у Фельдбаху і Монте Кассіно;** створено УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ КОМІТЕТ „МОНТЕ КАССІНО". ДОПОМОГА БІЖЕНЦЯМ із **Польщі:** Фундація УВУ **фінансувала курси** англійської **ви в Сант Ґеорґен, Австрія; фінансуємо курси (анг. мови і українознавства)** в Мюнхені. Вже на ВЕСНЯНИЙ СЕМЕСТР УВУ, 1985 - виплачено 30 стипендій. ФУНДАЦІЯ УВУ дала **ДОТАЦІЇ** на **Збірник** та різні **чужомовні наукові** видання **УВУ.**

Хоч і **РІЗДВЯНИЙ поспіх і святочний настрій** вже пройшов, — проте **відлуння і наслідки його** ще довго будуть дзвеніти у **багатьох важливих** та успішних програмах і праці ФУНДАЦІЇ — завдяки щедрій жертвенності УКРАЇНСЬКОЇ ПАТРІОТИЧНОЇ СПІЛЬНОТИ.

КОЛИ ВИ ще не вислали своєї РІЗДВЯНОЇ ПОЖЕРТВИ — **просимо не відтягати,** — ЗРОБІТЬ це **сьогодні чи завтра.** ЩЕ НЕ Є ЗАПІЗНО, щоб долучитися до СПІЛЬНОЇ ЦЬОГОРІЧНОЇ КОЛЯДИ.

Всі пожертви і датки на Фундацію УВУ, на постійний чи одноразовий стипендійний Фонд — можна відтягати від податку.

Чеки просимо виписувати на: UFU Foundation **та висилати на адресу Фундації УВУ.**

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
203 Second Avenue • New York, N.Y. 10003

Проф. Петро Ґой
голова Фундації УВУ

Д-р. Ярослав Моцюк
скарбник Фундації УВУ

Звідомлення для громади Комітету Бабин Яр Парк

5-го жовтня 1984 року Комітет Бабин Яр Парк мав своє чергове засідання з присутністю тричленної Контрольної комісії. Контрольна комісія переглянула книжки та здала свій звіт, який в дійсності є звітом до всієї української громади в діяспорі.

Хоч Бабин Яр Парк у Денвері, Кольо. вже відкрито та Комітет ніби вже закінчив свою працю і тим самим мав би розв'язатися, вирішено ще не розв'язувати його аж до того часу, поки появиться книжка „Бабині Яри України", яка є вже в останній фазі писання.

Комітет ще з початку своєї праці, бачучи брак документованої літератури про страждання українського народу під час Другої світової війни, вирішив уповноважити Юрія Мошинського таку книжку опрацювати. Ю. Мошинський приступив негайно до праці — збирання документальних матеріялів. Він звернувся до української громади за можливими матеріялами, а також приступив до розшуків по різних державних архівах. Ця праця розшукуваня матеріялів увінчалася успіхом і було зібрано матеріяли з українських, німецьких, совєтських та французьких джерел. Документи всі оригінальні, що дасть більше поваги написаній праці.

За приблизно півроку книжка буде готова до друку. Будуть старання видати її через комерційне американське видавництво. Але це ще не є запевнене, і є головною причиною того, що Комітету ще не розв'язано. Вміжчасі ми інформуємо громаду про стан Комітету Бабин Яр Парк та про теперішню його працю.

Юрій Мошинський,
секретар

Звіт Контрольної комісії. Покликана до життя головою Комітету Іваном Стебельським у місяці грудні 1983-го року Контрольна комісія у складі: мґр Любомир Колтунюк — голова, Лариса Івашко й д-р Роман Пиріг — члени, провіривши діяльність і фінансову господарку Комітету на протязі останніх чотирьох літ, ствердила, що:

1. З кожного засідання, яких відбулося 23, записані протоколи.

2. На всі видатки в сумі 21,670.85 дол. є оригінальні поквітовання або завірені акти.

3. Всі касові приходи у формі датків наших громадян були повністю вкладені депозитами на ощадностеві конта, згідно з книгою наплиюваючих пожертв і касовою книгою.

4. В кінці серпня 1984 року Комітет диспонує таким майном: 552.99 дол. — чекове конто; 16,622.60 дол. — депозитові сертифікати; 13,500.00 дол. — позичка уділена Ю. Мошинському на написання книжки; разом — 30,675.59 дол.

5. Це майно є вислідом таких операцій: 41,168.00 дол. — приходи з пожертв української громади; 180.10 дол. — імпрези; 10,998.34 дол. — банкові відсотки; разом 52,346.44 дол.

6. Видатки: 17,366.67 дол. — кошти будови пам'ятника; 1,696.84 дол. — репрезентаційні видатки; 1,879.42 дол. — адміністраційні видатки; 727.92 дол. — різні видатки; разом — 21,670.85 дол. Балянс — надвишка 30,675.59 дол.

Контрольна комісія стверджує, що все діловодство Комітету Бабин Яр Парк було ведене у найкращому порядку, за що члени Контрольної комісії висловлюють голові та референтам і членам Комітету признання й щиру подяку за точне й совісне ведення як ділової, так і фінансової господарки.

Любомир Колтунюк
за Контрольну комісію

НЕДАВНО СТВОРЕНА опозиційними лідерами політична партія в Південній Кореї здобула у парляментарних виборах поважну кількість голосів і популярність серед народу, зокрема у великих містах, таких як Сеуль, Пусан та інших. Всеж таки урядова партія теперішнього президента Чун Ду-гвана має більшість у 276-членній палаті громад. Політичні спостерігачі кажуть, що лідер опозиційної партії Кім Даі-юнг, не мав впливу на вислід виборів, може навіть тому, що він прибув до Сеулю із З'єднаних Стейтів Америки тільки тиждень перед виборами. Очевидно, у розгарі виборів урядова партія, ламаючи демократичні засади, постаралася про те, що він тим разом залишився поза рамками політичного впливу.

В ДРУГУ НЕВИМОВЛЕНУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

св. п. Інж. МИКОЛИ ФЕЩЕНКО-ЧОПІВСЬКОГО

на могилі у Фінікс, Арізона, дня 24-го лютого 1985 р. буде відправлена

ПАНАХИДА

Панахиду відправить отець Мирослав Олешко. Побратимів та Приятелів проситься в той день згадати Покійного у своїх молитвах

дружина — КАЛІСТА
син — ВОЛОДИМИР з родиною

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

Отця радника крилошанина ВОЛОДИМИРА ЖОЛКЕВИЧА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в день 21-го ЛЮТОГО 1985 р.

- в соборі св. Софії в Римі
- в церкві св. Покрови в Торонто, о год. 7:00 веч.
- в церкві св. о. Миколая в Торонто, о год. 8:00 вранці
- в церкві свв. Петра і Павла в Скарборо, о год. 7:30 веч.
- в церкві св. Димитрія у Вестон, о год. 8:15 вранці
- в катедрі св. Йосафата в Торонто, о год. 9:00 вранці
- в церкві Успення Пресвятої Богородиці в Міссісаґа, о год. 7:30 веч.
- в церкві св. Юра в Едмонтоні
- в церкві Успення Божої Матері в Монтреалі
- в церкві св. Михаїла в Монтреалі
- в церкві св. Йосафата в Парма, Огайо
- в церкві св. Михаїла в Минвілл, Ню Джерзі
- в катедрі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.
- в церкві свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, Ілл.

Влаштовують забаву для молоді

Ню Йорк. — Щоб зацікавити й прихилити молодь до українського життя й постаратися принести їм розраду, 21-ий Відділ СУА в Бруклині влаштовує пополудневу забаву „Запусти", в неділю, 24-го лютого, в залі української католицької школи св. Духа, 160 Н. 5-та вул. в Бруклині. До танців приграватиме оркестра „Блискавка".

Для молоді до 14 років та старшого студентства в зорганізованих групах, навіть малих — вступ вільний. Для дорослих — 5 дол. Початок о год. 12:30 по полудні.

Світлій...

(Закінчення зі стор. 2)

місці, на другій сторінці газети. В тому ж році дві наші націоналістичні суспільно-громадські організації: Організація Державного Відродження України (ОДВУ) і Організація Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) спільно згадували 40-річчя з часу оформлення революційної ОУН — Організації Українських Націоналістів, і з цієї нагоди приготовили та передали для публікації в „Свободі" спільне звернення-заклик із підписами багатьох членів Головних управ обох організацій, ОДВУ із проф. д-ром Богданом Гнатюком та ООЧСУ із проф. Іваном Вовчуком, як головами. Очевидно, що тоді у „Свободі" такі заклики мали першенство, отже і цей заклик швидко зложено в друкарні, а єдине місце, в газеті, де його можна було надрукувати, було те, де вже був поставлений склад гуморески про „Змоторизаваного Гриця". Отже, друкар-метрампаж, очевидно, на доручення редактора, фейлетон Ікера зняв і на це місце поставив склад заклику. І тут трапилася халепа, переносячи склад гуморески, друкар залишив одну лінійку з написом — курсивним шрифтом — „і змоторизований Гриць". І так надруковано, що підписаних передових діячів під зверненням у славні роковини завершував своїм підписом „і змоторизований Гриць". Тільки вияснення, що цей підпис „Змоторизованого Гриця" опинився там припадково із фейлетону Ікера, заощадив редакції багато самозрозумілих труднощів.

Та це тільки так, на марґінесі і в дусі фейлетонів Ікера.

Сумарично всі ці фейлетони-гуморески Ікера є чи не найповнішим віддзеркаленням одного із найбільших та в багатьох відношеннях найскладніших періодів історії нашого поселення в Америці і вони напевно послужать багатющим джерелом для майбутнього історика і дослідника нашого минулого.

На закінчення і для короткої характеристики Ікера у „Свободі" чи не найвірніше відносяться слова відомого англійського письменника-ідеаліста Томаса Карлайла (1795 - 1881), який писав:

„Справжній гумор випливає не так з голови, як з душі і серця; він не є зневагою, він є есенцією любови..."

І це були гуморески-фейлетони Ікера — вічна йому за це пам'ять!

Загальні збори 64-го Відділу СУА в Ню Йорку

Збори відбулися 23-го грудня 1984 року. Відкрила їх голова Відділу Христя Навроцька молитвою і привітанням присутніх. Хвилиною мовчанки вшановано пам'ять померлих членів. Зборами проводила Марія Даниш, секретарювала Любомира Артимишин. До почесної президії запрошено почесну голову Відділу й голову СУА Іванну Рожанковську та голову Окружної Управи Ліду Магун. М. Даниш прочитала протокол із попередніх загальних зборів. Фінансовий звіт склала М. Даниш, яка теж звітувала за хвору касирку Ірену Гошовську.

Джерелом прибутків були різдвяний і великодній базари та членські внески. Поважну позицію в розходах займали пожертви на загально-громадські й харитативні цілі. Друга категорія видатків — це власні потреби Відділу й внески до Окружної й Головної Управ СУА. Довідка про історію Відділу й знімок до Конвенційної книги, оплата за 5 делегаток на XX Конвенцію СУА в травні 1984 року становили теж видатну позицію в розходах. Через касу Відділу перейшли стипендії для молоді середніх й вищих шкіл у Бразилії. Спонзорами були: по 150 дол. — Марія й Володимир Барагури, Ірена Гошовська; по 200 дол. — Анна й д-р Роман Алиськевичі, Л. Артимишин, Михайло Пирський, Марія Савицька; 600 дол. — Володимира й Степан Сливоцькі

Організаційну референтуру вели — Володимира Івануса і Любов Раковська. Відділ нараховував 89 членок. Референтки розгортали акцію приєднання членства. В. Івануса збирала передплати на „Наше Життя". Л. Раковська повідомляла членок письмово про сходини. Через брак культурно-освітньої референтки працю референтури здійснювала окрема комісія, до якої входили: М. Даниш, Х. Навроцька, Марія Ржепецька, М. Савицька й Ніна Самокіш.

В січні відбулася „просфора", на якій М. Даниш прочитала дві новельки Івана Керницького (Ікер). Галина Кіляр прочитала власний нарис. В лютому відбувся авторський вечір письменниці Віри Вовк. Допис про нього Л. Артимишин появився в „Свободі". В березні спільно з Об'єднанням Українських Письменників „Слово" Відділ влаштував „Зустріч із письменницею Докією Гуменною з нагоди її 80-ліття й 60-річчя літературної діяльности". Дописи про цей вечір появилися в „Свободі" (М. Барагура) й „Америці" (Рожа Шуль). У травні відбулося „свячене", на якому М. Барагура прочитала доповідь „Великодні звичаї українського народу".

На організаційних сходинах в червні обговорювано XX Конвенцію СУА. У вересні на ширших сходинах Л. Артимишин розказала про конференцію в Іллинойському університеті Урбана Шампейн, в якій брала участь як мистецька референтка Відділу. Авторський вечір Уляни Любович відбувся 17-го листопада. Допис про нього (М. Барагури) появився в „Свободі". Свій 30-літній ювілей Відділ відсвяткував 2-го грудня показом історичної ноші українки.

Виховна референтура продовжувала працю над виданням книжки збірного авторства дітей і молоді в віці 5-16 років життя. Темою видання є хрищення України. На жаль, через брак зрозуміння загалу громадянства праця над виданням проходить повільно й незадовільно. Щоб пожвавити участь юних авторів, вислано інформативні листки на нові адреси, зокрема вчителів і виховників. Одержано кількадесять картин на цю тему й показано їх на виставці під час XX Конвенції СУА. Цю важливу справу порушено на виховному семінарі Конвенції, закликаючи делегаток підтримати задум. Виховна референтка Дарія Костів обговорила його на конференції вчителів 3-ої округи Шкільної Ради в Ню Йорку. Представниця СКВОР Люба Крупа заявила, що цей проєкт має підтримку установи, яку репрезентує й обіцяла вислати в цій справі листа до шкіл українознавства.

Референтки суспільної опіки Євгенія Корчинська й Марія Палідвор вислали 6 пакетів із одягом до Бразилії і 5 пакетів та 20 дол. до Польщі з двома супровідними листами. Написано один лист на оселю старших віком людей у Бразилії. Вислано святочні картки хворим членкам та відвідано одну недужу членку в шпиталі. Членка Відділу Дарія Витанович працює добровільцем у шпиталі. Вона відвідала сиротинець у Бразилії, вислала пакет із одягом до Інституту св. Ольги і 20 дол. готівкою до Бразилії.

Пресова референтка М. Барагура подавала інформації й оголошення до преси про програми імпрез та писала про них дописи. Подала нотатку про річні загальні збори й одну посмертну згадку до „Нашого Життя". Вела альбом вирізків матеріялів із преси про працю Відділу. Під час її неприсутности з причини недуги історію Відділу до Конвенційної книги написала Х. Навроцька, а про минулорічні загальні збори допис до „Свободи" подала М. Даниш.

Імпрезову референтуру очолювала Галина Кіляр. Вона влаштувала різдвяний і великодній базари, які засобили фінанси Відділу.

Мистецька референтка Л. Артимишин у червні дала доповідь п. н. „Одяги української жінки в історичній перспективі" на конференції в Іллинойському університеті Урбана Шампейн, присвяченій „Вибраним темам із української культури". У вересні референтка дала показ історичної ноші на Українському Фестивалі в Піттсбурґу. В програмі відзначення 30-ліття Відділу в Українському Інституті Америки в Ню Йорку давала пояснення до показу моделькам історичної ноші. Опікувалася цією ношею, яка є власністю Відділу.

Господарська референтура, яку очолювала Марія Карпевич, приготовляла буфети на всі імпрези Відділу.

У доповненні до попередніх звітів голова Відділу згадала про ділянку зв'язків. Слідковано за статтями про Україну в американській пресі і спростовано неправильні інформації про голод в Україні у видавництві „Бантам". Крім поточних обов'язків голова репрезентувала Відділ на імпрезах інших Відділів, або делегувала членок управи. В заступстві хворої пресової референтки написала до „Нашого Життя" хроніку Відділу за попередній рік. Голова подала внесення відзначити грамотою вдячности Христину Воєвідку за її задум і здійснення відтворити історичну ношу українки.

На пропозицію Контрольної комісії під головуванням М. Савицької призначено абсолюторію уступаючій управі. На внесення Номінаційної комісії в складі: Наталія Білоус, Любов Раковська і Галина Цігаш, вибрано нову управу, до якої увійшли: Х. Навроцька — голова, Н. Самокіш — заступниця голови, М. Ржепецька — кореспонденційна і протоколярна секретарка, М. Даниш — фінансова референтка, В. Івануса — касирка. Референтками стали: М. Карпевич і Л. Раковська — організаційні, Д. Костів — виховна, М. Барагура — пресова, Наталія Крупська і М. Палідвор — суспільної опіки, Г. Кіляр — імпрезова, Л. Артимишин — мистецька, Євгенія Тріска — музейна, Є. Корчинська — господарська. Контрольна комісія: Н. Білоус — голова, М. Савицька — заступниця голови, Галина Цігаш і Александра Ямрозик — члени.

Марія Барагура

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 5

Радіопрограма „Прометей" Торонто	34.75
Д-р Р. Богонович, Ню Йорк Сіті	25.00
І. Галзевич, Торонто	24.00
М. Садовський, Ст. Луїс	20.00
Владика В. Лостен, Стемфорд	20.00
„Просвіта", Вінніпеґ	17.00
П. Вацек, Макоти	13.16
М. Миколаєнко, Мт. Рейніє	12.00
С. Никифорчук, Піттсфілд	12.00
Т. Козбур, Буена Парк	10.00
М. Корінець, Лос Анджелес	10.00
С. Сохоцька, Монтреаль	10.00
О. Дармохвал, Піскатавей	7.00
П. Карпів, Меспет	7.00
М. Лазар, Квекертавн	7.00
Р. Ратич, Едисон	7.00
П. Саварин, Едмонтон	7.00
Ю. Тарасюк, Нюарк	7.00
М. Фафендик, Шебойґен	7.00
В. Хома, Бікон	7.00
Д. Черник, Швенксвілл	7.00
І. Озоровський, Джерзі Сіті	6.00
П. Базилевський, Ричмонд Гілл	5.00
В. Болонний, Стратфорд	5.00
К. Василькевич, Ґрінсбурґ	5.00
С. Лагола, Перт Амбой	5.00
Е. Мацюк, Торонто	5.00
І. Торбин, Піскатавей	5.00
Л. Штайберг, Норт Порт	5.00
Е. Ярмолюк, Расседлвілл	5.00
Д. Яросевич, Галфрей	5.00
І. Ліщак, Янгставн	4.00
Д. Хухра, Керґонксон	4.00
М. Бабій	3.00
Е. Грабовецька, Трентон	3.00
А. Ярема, Н. Плейнфілд	3.00
Я. Сенишин, Геркімер	2.29
О. Балабан, Вортінґтон	2.00
Я. Білецький, Арлінґтон Гайтс	2.00
П. Боднаренко, Елизабет	2.00
М. Вайда, Стемфорд	2.00
Л. Ваша, Рочестер	2.00
А. Вацлавський, Форест Гіллс	2.00
І. Війтик, Фініксвілл	2.00
Л. Гайдамака, Амгерст	2.00
Б. Гніль, Сомервілл	2.00
А. Головко, Ст. Пол	2.00
П. Грабович, Вініс	2.00
С. Гавур, Торонто	2.00
А. Данило, Ню Гейвен	2.00
І. Дитюк, Ведерсфілд	2.00
М. Захарко, Менвілл	2.00
А. Зурак, Вудгейвен	2.00
М. Ільків, Бруклин	2.00
К. Калмук, Флашінг	2.00
С. Кальба, Монтреаль	2.00
В. Квас, Нюкамерставн	2.00
С. Кецик, Ґловчестер	2.00
П. Климко, Ґери	2.00
М. Коваль, Чикаго	2.00
С. Коваль, Ґарфілд	2.00
В. Когутяк, Ютика	2.00
В. Корз, Балтимор	2.00
Е. Косіковський, Віндсор	2.00
К. Коць, Джерзі Сіті	2.00
П. Крамаренко, Іст Віндсор	2.00
В. Криса, Говелл	2.00
І. Кучерішин, Едмонтон	2.00
Ю. Лонишин, Плейнфілд	2.00
Ю. Лучка, Вінніпеґ	2.00
П. Макарчук, Йонкерс	2.00
М. Мартинюк, Клифтон	2.00
П. Масник, Россфорд	2.00
М. Миць, Стов	2.00
І. Мілявський, Асторія	2.00
Т. Мороз, Ляшін	2.00
Н.Н. Відд. 472	2.00
С. Островський, Джерзі Сіті	2.00
С. Панкевич, Сайлем Спрінгс	2.00
В. Папіж, Дітройт	2.00
Г. Плескачевська, Лексінґтон	2.00
Т. Попик, Філядельфія	2.00
І. Рак, Дейтон	2.00
О. Рак, Лонг Айленд Сіті	2.00
О. Рудий, Індіенаполіс	2.00
П. Серба, Гайпойнт	2.00
О. Склепкович, Ратерфорд	2.00
М. Сосяк, Латам	2.00
Я. Сохоцький, Парма	2.00
Е. Ступарек, Лорейн	2.00
С. М. Римяк, Піттсбурґ	2.00
В. Ткач, Ірвінґтон	2.00
І. Фасоляк, Філядельфія	2.00
Д. Хромяк, Вест Роксбири	2.00
І. Черніченко, Патерсон	2.00
І. Чикалюк, Вайнленд	2.00
Ю. Чорній, Пелетайн	2.00
М. Швейко, Фулертон	2.00
Я. Шегрин, Джамейка Плейн	2.00
Н. Юрчинська, Трентон	2.00
В. Ягла, Гетборо	2.00
Л. Яцків, Ню Йорк	2.00

Р. Ніксон...

(Закінчення зі стор. 2)

мусів остаточно покинути свою країну. А Іран утратив із ним свою свободу й добробут разом із усіми признаками поступу, що його ввели шах та його батько. Шах помер в огірченні не так на себе самого, як на свій народ" (ст. 300).

Проливаючи крокодилячі сльози над незавидною долею шаха-вигнанця, Ніксон ні разу не згадує про якенебудь хоч би найменше зусилля з свого боку допомогти приятелеві в його екзильному нещасті. Він навіть філософує, мовляв, усі інші (крім Садата) „відвернулися від шаха, коли він провалився" (ст. 299). Чи так робить справжній лідер? — питання залишається відкрите для читача його книжки, сам Ніксон на нього не відповідає.

Він не згадує теж і про те, що, вмираючи в екзилі, шах передав свою владу синові Резі Паглеві, чим забезпечив тяглість (континуїтет) леґітимної іранської влади в екзилі. Так роблять усі далекоглядні лідери й так зробив 65 років тому наш національний провідник сл. п. Симон Петлюра, встановивши в листопаді 1920 року порядок сукцесії на випадок його смерти, як голови Директорії Української Народної Республіки.

Наскільки відомо, молодий Сашенко Реза Пеглеві студіював по смерти батька в Каїрському університеті, після цього переїхав до Марокко, а там, як здається, до Франції. Чи він повернеться на батьківщину після провалу Хомейні — покаже майбутність. На жаль, Ніксон, приятель старого шаха, не цікавиться його родиною після його смерти. Крім похоронної світлини з вдовицею по шахові Фарою та його сином, Ніксон не подає ніяких інших матеріялів про них у своїй книжці.

1000-ліття...

(Закінчення зі стор. 2)

далеко праця над ним пройшла вперед, а час летить незвичайно скоро.

Реєструємо також пляни наукових конференцій, темою яких будуть саме ці роковини, але, на нашу думку, якнайбільше їх повинно бути на міжнародному форумі та з міжнародними доповідачами. В останніх днях читаємо повідомлення про екуменічні святкування 1000-річчя Хрищення на території Канади. Все це перші ластівки, яких однак повинно бути куди більше та які повинні вже тепер переходити в конкретні діла, щоб ми не проґавили, як це вже часто бувало, нагоди боронити своїх прав та своєї історії перед вільним світом.

ПРОДОВЖЕННЯ НЕ БУДЕ

Стаття Івана Боднарука п.з. „У п'ятдесяті роковини смерти розстріляного поета і графіка" („Свобода", ч. 30 з четверга, 14-го лютого ц.р.), була повністю подана у згаданому числі, тобто, продовження її не буде. — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ 24-ГО ЛЮТОГО 1985 Р.

Парма. — Річні загальні збори 364-го Відділу ім. Василія Великого відбудуться о год. 1-ій, в залі будинку Визвольного Фронту „Верховина" при 7425 West Pleasant Valley Rd. в Пармі, Огайо

Марія Брездун-Краснянська, секретар

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЮФИМІЯ ДОБРОДІЙ, член УНС Відд. 55-го ім. св. Михаїла в Балтиморі, Мд., померла 11-го вересня 1984 р. на 81-му році життя. Нар. 1903 року в селі Куляки, Західня Україна. Членом УНС стала в 1948 році. Залишила в смутку двох синів Миколу і Тихона з дружинами, 4-ох внуків та одного правнука в Америці та дві замужні доньки в Україні. Похорон відбувся 14-го вересня 1984 року на цвинтарі св. Андрея в Балтиморі, Мд.

Вічна Їй Пам'ять!
А. Цізлин, секр.

ТИНДА ІВАН, член УНС Відділу 170-го Т-ва „Українська Січ" в Джерзі Сіті, Н.Дж., помер 24-го вересня 1984 року на 63-му році життя. Нар. 10-го квітня 1921 року в Люблині. Членом УНС став в 1963 році. Залишив у смутку дружину Марію, доньку Олену Басараб і сина Івана Петра та двоє внуків. Похорон відбувся 27-го вересня 1984 року на цвинтарі св. Андрея в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Білик, секр.

ОСИПА ВОРОНА, член УНС Відд. 37-го Т-ва „Любов" в Елізабеті, Н. Дж., померла 24-го вересня 1984 року на 87-му році життя. Нар. 19-го березня 1897 року в Україні. Членом УНС стала 1947 року. Залишила у смутку дочку Ольгу Евері і сина Петра Царишина. Похорон відбувся 28-го вересня 1984 року на цвинтарі в Роздейл, Линдин, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Ольга Осередчук, секр.

ЕЛЬФРІДА РЕВЮК, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" у Сирракюзах, Н.Й., помрла 24-го вересня 1984 року на 66-му році життя. Нар. 1918 року в Мелляв, Фаральберг, Австрія. Членом УНС стала в 1966 році. Залишила у смутку мужа Володимира, сестер Марію і Катерину в Австрії та ближчу ідальшу родину в Австрії, Україні і в Арґентині. Похорон відбувся 27-го вересня 1984 року на цвинтарі церкви св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Софія Миколаєвич, секр.